

Lê Thị Ý: Tác giả 'Ngày mai đi nhàn xác chết'

Tác Giả: Đinh Quang Anh Thái
Thứ Bảy, 13 Tháng 10 Năm 2012 05:41

Cuối thập niên 70, trong buổi diễn nhạc tranh lên cao đỉnh, ca khúc “Tôi không Nhớ Còn Nhớ gì Yêu” do Phạm Duy phổ nhạc thì cô gái Lê Thị Ý gây xúc động lòng người nghe.

Nhà thơ Lê Thị Ý xuất thân trong một gia đình văn nghệ. Người anh lớn là nhà thơ Văn không Địch Lữ, người chị lớn là nhà văn Phạm không Kiên và cô em gái là nhà văn Lê Thị Nhàn.

Ảnh: Tác phẩm không - Nhà phổ nhạc gia Nguyễn không Huệ nh

Lê Thị Ý làm thơ rất sớm, từ lúc còn học trung học và viết đầu tiên khi theo gia đình vào Nam năm 1954.

Nhân dịp từ Virginia đến California ra một tác phẩm mới từ phòng sinh hoạt Lê Đình Diểu của nhật báo Nhớ gì Viết, bà đã dành cho biên tập viên Đinh Quang Anh Thái cuộc nói chuyện thân mật sau đây.

-ĐQAThái: Tình khúc “Tôi không Nhớ Còn Nhớ gì Yêu”, thơ của bà, Phạm Duy phổ nhạc; từ đâu khi thiếp của bài thơ là gì ?

Lê Thụ Ý: Tác giả 'Ngày mai đi nhàn xác chôn ng'

Tác Giả: Đinh Quang Anh Thái
Thứ Bảy, 13 Tháng 10 Năm 2012 05:41

-Nhà thơ Lê Thụ Ý: Lúc bấy giờ vào năm 1970, tôi viết 10 bài thơ trong tập thơ "Mười Bài Thơ Ng Ca"; bài mà Phạm Duy phổ thành ca khúc là "Thơ Ng Ca 1".

-ĐQAThái: Phải chăng chính bà là người góa phụ đi nhàn xác chôn ng trong bài thơ ?

-Nhà thơ Lê Thụ Ý: (cười thối má) Không. Cho tôi bây giờ tôi vẽ n đ c thân.

-ĐQAThái: Vây, bà lấy cảm xúc từ đâu để viết nên bài thơ bất hủ này?

-Nhà thơ Lê Thụ Ý: Lúc đó là năm 1970, tôi sống tại Pleiku. Thành phố nhỏ bé này vào giai đoạn chiến tranh khốc liệt, chợ thuy lính, vợ lính, xe tăng, xe Jeep; hầu như không thấy gì khác nữa. Nhà tôi ở gần nhà xác của quân đội. Tôi chôn ng kiển c nh biết bao các bà đi nhàn xác chôn ng. Tôi thấy đàn bà, con nít đứng l t cái poncho qu n xác đ nhìn mặt ng n i thân, c nh đó khi n tôi đau đ n không ch u n i. Rõ ràng n i đau c a nh ng ng n i có chôn ng ch t tr n là n i đau c a chính mình. Thành thật, tôi vô cùng xúc đ ng và chính tôi sống b n g hình nh nh ng ng n i v lính, v sĩ quan khóc bên xác chôn ng. N i bu n đau đó là n i bu n đau c a mình.

-ĐQAThái: Bài "Thơ Ng Ca 1", Phạm Duy phổ nhạc, ngay khi được phổ biến, đã chiếm tâm hồn người nghe. Nhưng cũng có người lên án bài này "phần chiến"; bà nghĩ sao ?

-Nhà thơ Lê Thụ Ý: Khi tôi làm thơ, tôi xúc cảm thế nào thì tôi viết ra như thế. Thơ thôi. Tôi không nghĩ gì khác cả. Bài thơ được phổ biến cũng là một sự ngẫu nhiên.

Một người bạn của anh Văn Ng Đ c L tôi đến nhà chơi, thấy bài thơ bèn đưa cho cả Nguyễn Đ c Quỳnh - người tri sinh hoạt "Đàn Trống V n K n" ở nhà c t i Sài Gòn quy t r t nhu u văn nghệ sĩ, trí thức, nhà văn, nhà báo - Cả Quỳnh đ c, thấy hay bèn đưa cho ông Phạm Duy phổ nhạc. Cho nên, bài thơ của tôi được mọi người thấy nghe học cho là phần chiến thì cũng là việc tình cờ thôi, may mắn thôi, ch tôi không chủ ý trình c phổ biến bài thơ.

-ĐQAThái: Khi phổ thành ca khúc, hình như Phạm Duy có sửa vài từ trong bài thơ ?

-Nhà thơ Lê Thị Ý: Đúng vậy. Có lẽ ông Phạm Duy sẽ a vài chỗ cho nó hòa hợp với âm điệu bài nhạc hơn. Có câu ông Phạm Duy viết bét. Thí dụ câu tôi viết, “Chiếc quan tài phở màu, hơn lên ba vạch đầu phở phàng” thì Phạm Duy sẽ a thành “Bây giờ anh phở màu” và viết đi câu thơ kiểu tiếp.

-ĐQATHái: “Hơn lên ba vạch đầu phở phàng”, thì sao lại phở phàng ?

-Nhà thơ Lê Thị Ý: Khi đau đớn thì cái gì cũng phở phàng cả. Phở phàng là hình ảnh đau đớn, quặn quặn.

-ĐQATHái: Khi nhạc sĩ Phạm Duy đưa ra chỗ và viết bét câu thơ như vậy, là tác giả, bà có thấy mất đi nguyên ý khi cảm xúc sáng tác không?

-Nhà thơ Lê Thị Ý: Tôi không nghĩ gì và cũng không thắc mắc, không để ý chuyện đó, vì khi tôi làm thơ, tôi theo vốn điệu của thơ, còn ông Phạm Duy làm nhạc thì ông cảm hứng theo nốt nhạc.

-ĐQATHái: Hai câu này bà thơ lại cho, bà có nghe yêu là lính không?

-Nhà thơ Lê Thị Ý: (ngập ngừng..., cười) Chỗ cũng phải có chỗ !

-ĐQATHái: Bài thơ “Thơ tình Ca 1” do bà sáng tác và Phạm Duy phổ nhạc, đã tồn tại lâu trở thành câu a quen chúng. Nghĩa là, nghe ta hát say sẽ a mà không còn nhớ tên tác giả. Nếu tình cờ, viết mất nội dung nào đó, bỗng nhiên nghe có người hát, có người nói tên bài thơ này, tâm trạng của bà sẽ ra sao?

-Nhà thơ Lê Thị Ý: Tôi vui chỗ . Vì tôi thấy tôi may mắn có người biết đến thơ của mình; mà thơ sẽ khi làm thơ, tôi làm vì tôi thấy cần làm thôi, chứ không mang mục đích vì có con mắt nào

Lê Thị Ý: Tác giả 'Ngày mai đi nhàn xác chết'

Tác Giả: Đinh Quang Anh Thái
Thứ Bảy, 13 Tháng 10 Năm 2012 05:41

đó để ý đến mình (cười).

-ĐQAThái: Bà có thể để cho nghe nguyên văn bài “Thơ tình Ca 1”.

-Nhà thơ Lê Thị Ý:

“Ngày mai đi nhàn xác chết
Say đi để thấy mình không là mình
Say đi cho rõ nỗi tình
Cuộc sống siết lấy hồn linh bấy giờ
Cao nguyên hoang lạnh như h
Như môi thiêu u phôi như t m d u son
Tình ta không thể vuông tròn
Say đi mà tình như còn nỗi yêu
Phi cơ đáp xuống m t chi u
Khung mây bàng bạc mang nỗi u xót xa
Dài hơi hát khúc thơ tình ca
Thân cô khép kín trong tà áo đen
Chao ơi thềm n hôn quen
Đêm đêm hồn s chong đèn ch nhau
Chiếc quan tài phôi c màu
Hồn lên ba v ch đầu phủ phàng
Em không thấy để xác chàng
Ai thêm lon gĩa hai hàng n n trong?
Mùi hương c tình hương hơi ch
Nghĩa trang mà ng như phòng riêng ai.”

-ĐQAThái: Nếu dùng thể để kết thúc cuộc phỏng vấn này, bà sẽ chọn những câu thơ nào?

-Nhà thơ Lê Thị Ý: Tôi muốn dùng hai câu thơ cuối của bài “Thơ tình Ca 1” là “Mùi hương c tình hương hơi ch, nghĩa trang mà ng như phòng riêng ai”, để nói lên tâm trạng nỗi u góa phôi trong chiến tranh, trong nỗi đau t n cùng, cảm xúc như mình vẫn còn nỗi u mình yêu.

-ĐQAThái: Cảm ơn bà đã nhắc nhở tôi về bài thơ bất h nói lên nỗi đau của con người và để t

Lê Thị Ý: Tác giả 'Ngày mai đi nhàn xác chết'

Tên: Đinh Quang Anh Thái
Số: 13, Ngày 10/05/2012 05:41

Việt Nam thì còn chính chết.